

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

CUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prefinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 22 novembar 1940
God. XI • Broj 47

DOMOVINA, — to je duh, sloboda i napredak!

Neutralne države žele da očuvaju mir, ali i svoju punu nezavisnost i integritet. Međutim integritet ne predstavlja samo celokupnost kvadratnih kilometara gole zemlje i kamena; niti nezavisnost znači samo slobodu vijanja svoje državne zastave i sviranja zvanične himne, već **MNOGO VIŠE I DUBLJE OD TOGA: Integritet svih duhovnih, moralnih, kulturnih, socijalnih, ekonomskih i političkih dobara, što ih je jedan narod stekao kroz istoriju, i koji tyore razlog opstanka njegove države; te slobodu, da te svoje bitne i primarne vrednosti u punoj meri može da ispoveda i razvija, da se ponosi njima i da u njima odgaja buduća pokoljenja, ne dirajući, naravno, u prava drugih naroda, da oni to isto čine sa svojim vrednostima.**

Mnogi neutralni i mirni narodi to i podvlače, slobodno i otvoreno. Tako je n.p.r. nedavno švedski ministar narodne odbrane, Sköld, održao govor, u kome je kazao, da je švedski narod uvek rado prihvatio svaku dobru novost.

„Hoćemo međutim da vidimo, kakva je ta novost, pa da sami izaberemo to što je najbolje. Ali iznad svega želimo da očuvamo potpuno svoje duhovne i materijalne vrednosti. Ono što nam se bude činilo da više ne valja, odstranićemo sami; ali ne po mišljenju drugih. To je nepokolebljiva volja švedskog naroda i zato ponovno podvlačimo svoju odbrambenu spremu!“

Slične misli razvija i švajcarski list, „Journal de Geneve“, kad kaže, da je visoki pojam patriotizma danas postao zbir hladnih računa i koncesija.

„Šta je, međutim država?“ — pita se švajcarski list. —

Da li državu čine samo kuće i planine, reke i doline? I to je, naravno, država, ali sve to možete naći i pod drugim nebom, i ne bi zasluživalo tolikih žrtava. Država, domovina, — to je nešto posve drugo. Ona predstavlja pre svega simbol izvesnih odlika, kao što su plemenitost, hrabrost, požrtvovanje, pravda i sloboda, koje su daleko od toga, da imaju samo materijalno značenje. To su one odlike, koje su kroz vekove, i pored mnogih muka i neuspeha, oduševljavale naše pretke. Nepoštenu trgovinu bismo napravili, kad bismo napustili sve te odlike, pod izgovorom da time spasavamo otadžbinu; kad znamo da ta otadžbina ne može da živi, i da ne bi zaslužila da živi, bez tih odlika.

Kao što se vidi, — vrlo odmerene, mirne i neizvažke; ali zato i vrlo duboke, značajne i odlučne reči, koje u punoj meri važe za svaki ponosan i nezavisan narod, za svaku zaista neutralnu i slobodnu državu. Šta bi n.p.r. značila „nezavisnost i integritet“ Švedske, kad se u toj Švedskoj ne bi smeo slaviti ni jedan njen veliki junak, kad bi se morali odreći čuvenih slobodarskih pesnika i mislilaca, i kad bi svoje sjajne, nacionalne i demokratske tradicije, i socijalne ustanove, koje su nikle spontano iz njihovih potreba i srasle sa duhom naroda, morale da se napuste, pred iluzijom, da će, izvan toga, njihova nezavisnost i integritet ostati nedirnuti?... Zar „izvan toga“ ima uopšte nezavisnosti i integriteta i zar traženje, da se napusti to bitno, nebi trebalo da otvori oči i poslednjem slepcu, da uništenjem toga bitnog hoće da se stvori priprema za odumiranje i formalnog integriteta i nezavisnosti?!

Kad bi nas neko pozvao, da se odrekemo misli Kordova, Petrova Gvozda i Gosposvetskog polja, da se odrekemo Obilića i Lazara, Grgura Ninskog i Ljudevita Posavskog, Karadorda i Štrosmajera, i kada bi naše stare tradicije, naša nacionalna mržnja na puzavost i dvoiličnost, naš smisao demokratije i napretka, hteli da se zamene posve obratnim načelima, a da „izvan toga“ uživamo tobož najpuniju „nezavisnost“, — zar bi taj prazni okvir, ta golema rupa, što bi, iza svega gore spomenutog ostala, ZAR BI TO BILA OVA NAŠA DRAGA I SA TOLIKIM MUKAMA IZGRAĐENA JUGOSLAVIJA, ZA KOJU BI CEO NAŠ NAROD, KAO JEDAN ČOVEK, U SMRT POŠAO?!

I za to naš odgovor svima onima, koji nas pozivaju da otvorimo oči i da se svrstamo u ove ili one redove, ili da prihvatimo ove ili one poretke, glasi: „Otvorene su naše

Praznik ujedinjenja Crne Gore sa ostalom Jugoslavijom

Dana 26 novembra navršavaju se 22 godine od znamenite odluke Velike Narodne Skupštine u Podgorici, koja je proglasila ujedinjenje Crne Gore sa Srbijom, a preko nje sa ostalom jednodržavnom braćom, Srbima, Hrvatima i Slovencima, u jednu jedinstvenu državu pod slavnom dinastijom Karađorđevića.

Velika Narodna Skupština u Podgorici bila je izraz vekovne težnje Srba Crne Gore, da se ujedine sa ostalom svojom braćom u jednu veliku i moćnu državu koja bi mogla odoljevati svim spoljnim opasnostima i podignuti blagostanje i napredak naroda, do što veće visine. U njoj su se nalazili predstavnici svih plemena, svih kapetanija i svih krajeva, starih i novo prisajedinjenih; a sve su to bili ljudi punog narodnog poverenja, koji su radom u prošlosti, junachtvom i patnjama dokazali da imaju pravo da govore u ime Crne Gore i njenog naroda. Skupština je bila izabrana 21 novembra, a sastala se prvi put u Podgorici, 24 novembra. Za predsednika je izabrala Savu Cerovića, a za potpredsednika Lazara Damjanovića i Savu Fatića. Na predlog odbora od 15 lica, Skupština je, 26 novembra, donela odluku o zbacivanju dinastije Petrovića-Đeđoša, i o ujedinjenju Crne Gore sa Srbijom i sa ostalim jugoslovenskim zemljama, u jednu zajedničku državu. Odluka je donesena jednoglasno, a zaselni odbor, sa tadašnjim petinjskim mitropolitom, Dožijem, poneo je tu odluku u Beograd, da je preda Regentu Aleksandru i vladi.

Odlukom Velike Narodne Skupštine u Podgorici izvršeno je istorijsko delo od golemog značenja, ne samo za junacku Crnu Goru, koja je za čitavo jugoslovenstvo prolića more svoje junacke krvi, već i za čitavu našu Kraljevinu Jugoslaviju. Zato je sхватljivo što Sokolska župa Cetinje svake godine slavi taj dan, zajedno sa svim sokolskim jedinicama u Crnoj Gori, kao svoj, sokolski praznik. Sokolstvo u Crnoj Gori ne tu proslavu obaviti i ove godine, čemu se u duhu pridružuje i ostalo ju-

Sokolstvo se sprema za proslavu Praznika ujedinjenja

Približuje se veliki sokolski i nacionalni praznik, Prvi Decembar, dan kad je na svečan način, slobodnom voljom predstavnika svih Srba, Hrvata i Slovenaca, objavljeno celom svetu, da se za uvek, kao jedan narod, ujedinjuju u svoju zajedničku i slobodnu državu. Sokolstvo, koje je taj dan uzelo kao svoj praznik, proslaviće ga i ove godine i učiniće sve, da se svakom Jugoslovenu obnove u svesti sva ona stradanja, žrtve i naponi, kao i ideje koje su triumfovale u njemu. Ove godine sokolstvo će naročito podvući dve osnovne misli Prvog Decembra: Misao integriteta jugoslovenske države i misao narodnog jedinstva jugoslovenskog.

Da ta namera dođe do što vidnijeg izražaja, Savez Sokola K J uputio je okružnicu svima sokolskim župama i jedinicama, u kojoj im daje uputstva za proslavu, tako da ona odgovara potpuno duhu i potrebama današnjeg trenutka. U tim proslavama treba da dođe do izražaja jedinstvo volje i duha; jednako kao i činjenica, da ovaj Prvi decembar slavimo u godini punoletstva Nj. V. Kralja Petra II, uzvišenog predstavnika naše državne i nacionalne snage.

Zbog toga su u okružniči data uputstva, da jugoslovenska zastava, kao simbol ideje jedinstva, treba da bude naročito isticana na proslavama, i da taj praznik treba iskoristiti za širenje velikih misli naših najvećih pesnika i državnika, o koristi

jugoslovensko sokolstvo; a bilo bi dobro da se i druge naše jedinice, u koliko im je to tehnički moguće, sete ovog dana u svom krugu.

oči otkad god postoji naš narod, i najuzvišenije što kroz njih vidimo, to je Jugoslavija! Mogu drugi da budu i „mudriji“ i „realniji“, — bez Jugoslavije ne vide ipak ništa. I neće time pomoći, ni sebi ni narodu. A narod, koji vidi iznad svega svoju državu i svoju budućnost, i kome nikakve fraze ne mogu da pomute, što je pravo a što nepravo, što je sloboda a što ropstvo, — taj će, ma što ga još čekalo, znati na koncu konca da očuva pravu slobodu, i sebi i Jugoslaviji! Jer narod naš ne mrzi nikoga i uzeće rado od svakog, to što sam nade da mu odgovara. Ali ne zato, da se time odrekne svoga, već da to svoje upotpuni. Jedino tako on zna da će SVOJU NEZAVISNOST I SVOJ INTEGRITET OČUVATI, U PUNOJ MERI I U ISTINSKOJ SADRŽINI!

narodnog jedinstva. Naročito toga dana treba prodavati knjižice Savezne biblioteke, »Veliko zaveštanje« (u kojoj se nalaze sabrane misli Viteškog Kralja Aleksandra), i »Reči Jovana Cvijića«, čija cena je samo jedan dinar po komadu. Isto tako treba prodavati i propagandne karte »Kraljeve reči«, koje stoje samih 50 para.

U uputstvima se kaže, da se proslava deli u tri svečanosti: svečanu sednicu pre podne, akademiju za decu i naraštaj, posle podne, i svečanu akademiju naveče. Poslanica, koju će, povodom praznika Ujedinjenja objaviti Savez SKJ, treba da se u svakoj jedinici pročita došlovce, od prvog do zadnjeg reda, da je svi čuju i da je čitavo sokolsko članstvo primi kao svoju reč.

DVORANA UJEDINJENJA BIĆE
OTVORENA PRVOG
DECEMBRA

Da bi građanstvo Beograda moglo da poseti mesto, na kome je 1. decembra 1918, proglašeno ujedinjenje našeg naroda i države, kad je tadašnji Regent Aleksandar primio delegaciju zagrebačkog Narodnog Vijeća; — a koje se nalazi u palati, u kojoj je danas smešten Savez Sokola K. J. na Terazijama, — odlučila je Savezna uprava, da na praznik Ujedinjenja, prvog decembra, svečano ukrasi tu istorijsku dvoranu i da dozvoli slobodan pristup čitavom građanstvu.

75 godina od smrti J. Fignera

15 novembra navršilo se 75 godina od smrti jednog od osnivača sokolstva, brata Jindriha Fignera. Jindrih Figner, koji je bio najintimniji saradnik Dr. Miroslava Tyrša i, pored njega, drugi osnivač sokolstva, umro je g. 1865; ali je sokolstvo, ne samo u Češkoj, nego i u ostalim slovenskim zemljama sačuvalo najsvježiju uspomenu na toga uzornog borca i čestitog rodoljuba, i Slovena. G. 1869 mu je otkriven spomenik u Pragu, a najveći češki pisci i javni radnici istakli su važnost Fignerovog rada u mnogobrojnim spisima. Češko sokolstvo se i danas seća sa najvećim pijetetom svog osnivača, jednako kao i jugoslovensko sokolstvo, koje je od Fignerovog rada mnogo naučilo. Slava Jindrihu Figneru!

Ban Dr. Šubašić za odbranu Jugoslavije i protiv neprijatelja države i naroda

Na inspekcijom putu, po Banovini Hrvatskoj, održao je ban, Dr. Ivan Šubašić, 20. novembra, u Čakovcu, u Medumurju, vrlo zapažen govor, pred velikim mnoštvom naroda. Ban Dr. Šubašić je u svom govoru kazao, između ostalog:

»Rekao sam da je sva naša politika išla za tim, da se učvrstimo, i mi smo danas hvala Bogu čvrsti. Kad ja danas govorim ovde, sa najsevernije tačke naše Hrvatske, severozapadne tačke ZAJEDNIČKE NAŠE JUGOSLAVIJE, onda hoću da vam kažem, koliko mi sami, našim životima, našim telima stojimo na braniku naše otadžbine Hrvatske, a time i cele Jugoslavije, — toliko u jednakoj meri STOJI I CELA JUGOSLAVIJA NA GRANICI, ZA ODBRANU HRVATSKE I NJENE SLOBODE. ZAJEDNICA JUGOSLAVIJA STVORENA JE ZATO, DA JE ČUVAMO, da budemo sve jači u očuvanju svega što imamo, i što još hoćemo da ostvarimo.

»Kao što sada, u Čakovcu, govorim ja, za dokaz toga da smo zaista povezani u Jugoslaviji, ovog momenta sa ovog mesta šaljem pozdrav našem vodi dr. Mačeku, koji se nalazi u Beogradu, stim da poruči tamo NAŠEM BEOGRADU i bratskom srpskom narodu, da mi istovremeno ŠALJEMO POZDRAVE I NAŠOJ NAJUŽNJOJ BRACI, NAŠEM BITOLJU. Jer dok mi mislimo na Bitolj, dotle će Bitolj misliti da postoji ovde NJEGOVA GRANICA, KOJU TREBA DA ČUVAJU I ONI OVDE I MI TAMO«.

Javlja se takođe, da je ban, Dr. Šubašić, dao svoj prilog, od 100 hiljada dinara, i da je otpočeo akciju za sakupljanje pomoći postradalima u Bitolju, u Banovini Hrvatskoj.

Hrvatski ban, g. Dr. I. Šubašić, održao je, 19. novembra, u Varaždinu govor, sa balkona gradske opštine, pred velikim mnoštvom naroda. G. Dr. Šubašić je u svom govoru kazao, da je sporazum išao za jačanjem države i za priznanjem hrvatske individu-

alnosti. Dalje je kazao, da je »Jugoslavija ojačala i da ona danas čvrsto stoji«. Zbog toga se možemo nadati, da ćemo uspeti očuvati svoju neutralnost i svoj mir. Osvrnuo se zatim na neprijatelje sporazuma u Hrvatskoj, pa je kazao, da Hrvati ni od koga drugog ne mogu ništa očekivati.

»Sve što se ostanja lijevo ili desno, i što ide preko granica naše lijepe domovine, to ne može više biti domoljublje nikakve vrste, i to se jedino može tretirati kao izdaja države i vlastitog naroda. Kad govorim ove odlučne riječi, govorim ih svijesno«.

Na koncu je Dr. Šubašić kliknuo hrvatskom narodu i Dr. Mačeku; zatim »našoj zajednici, snažnoj i velikoj Jugoslaviji, i najvećem poborniku sporazuma i čuvanja našeg mira i neutralnosti, Knezu Namesniku Pavlu!«

Dan ranije je glavni sekretar HSS, Dr. Krnjević, održao u Klanjcu govor, u kome je, između ostalog, kazao:

»Sloboda naša može biti jaka i sigurna, ako bude u što čvršćoj i što jačoj zajednici. Zato je sva naša politika težila da zavlada čvrsti sporazum u ovoj zemlji!«

Bez obzira, što je naše načelno gledište o »individualnostima« drugačije, i što za svakog logičnog čoveka, »što čvršća i što jača zajednica« može da znači samo sve jače približavanje i spajanje, a ne rasparčavanje i labavljenje, — treba pozdraviti odlučne reči bana Šubašića, da se svaki onaj, ko gleda preko granice Jugoslavije i od tamo očekuje pomoć, ne može tretirati drugačije, već kao izdajnik države i naroda. G. ban je kazao, da te reči izgovara »svesno i odlučno«, pa mislimo da, nakon njih, imamo prava očekivati i dela. Krivce za protuhrvatsku, protujugoslovensku i izmećarsku infamiju, koja se nedavno dogodila u Splitu, i koja izazvala revolt svih starih Hrvata boraca, bez razlike stranaka, treba pronaći i strogo kazniti; jednako kao i ostale zaplotnjake i štetočine!

Lepe sokolske svečanosti u Bjelovaru

Sokolstvo Bjelovara doživelo je pretprošle nedelje lepu manifestaciju, otvaranje i osvećenje nadogradnje Sokolskog doma, koji je znatno proširen, tako da, uz matično sokolsko društvo, imaju u njemu kancelarije i Sokolska župa, Jugoslovenska čitaonica i pevačko društvo »Mokranjac«. Osvećenje je obavljeno uz učešće velikog broja sokola i prijatelja iz mesta i okolnih jedinica, od kojih su napose srdačno bila pozdravljena braća iz Virovitice i Koprivnice. Svečanost je uveličana i učešćem vojne glazbe 42 pešadijskog puka, a naročito prisustvom delegata Saveza, penzionisanog generala Ljubomira Maksimovića, koga je srdačno pozdravio starešina, brat Dr. M. Vukobratović, zahvalivši se posebno arhijerejskom namesniku,

g. Petru Bosancu, koji je obavio osvećenje i održao divan govor, evocirajući uspomene iz života bjelovarskog sokolstva i teškoće na koje nailazi u svom radu. Br. starešina naglasio je zahvalnost župe i bjelovarskog sokolstva na pomoći za proširenje doma bratskom Savezu, crkvenoj opštini, pojedinim društvima i građanstvu.

Vrhunac oduševljenja izazvao je brat Ljuba Maksimović, koji je apelirao na sokole, da bez obzira na neprilike nastave radom, jer dobro mora pobediti zlo! Posebno se obraća omladini, pozivajući je, da uvek bude spremna na najveće žrtve za dobro otadžbine. Oduševljeno su govorila i braća Dr. M. Omčikus, Dr. Ante Stokić, sveštenik Mladen Milojević iz Povljana i dr. »Mokra-

njace« je otpjevao nekoliko narodnih pesama, pa je nastavljena zabava, u takvom raspoloženju, kakvo se ne pamti u Bjelovaru od dana oslobođenja.

Nisu zaboravljene ni bitoljske žrtve, pa je, na predlog brata Dr. Vukobratovića, sabrano 1.000 dinara za postradalu braću.

Delegat Saveza Sokola, brat Maksimović, ostao je i drugi dan u Bjelovaru, gde je prisustvovao konferenciji delegata Sokolskog okružja, kojoj je predsedavao Dr. Vukobratović. Brat Maksimović je istakao teške prilike u ovim krajevima, kakve još sokolstvo nije preživljavalo. Naglasio je da se provodi selekcija sokolstva, jer sve što je došlo u naše redove iz računa, i što je izgubilo građansku svest i hrabrost, otpalo je, a ostali u samom nesalomljivi borci za jugoslovenstvo i slobodu. Podvukao je potrebu osnivanja sokolskih povereništava i bratstava u svima, pa i najmanjim mestima, koja će biti rasadnici za dalji rad, kada nastanu ljepši dani. Urnebesno klicanje popratilo je reči brata Maksimovića, koji je posetio i selo Kupinovec, na cesti Đurđevac—Bjelovar. Tamo radi jedna od najuzornijih sokolskih četa, čije je članstvo bez ichtje pomoći sagradilo dom, kada im je opštinska uprava oduzela prostorije u školi, u kojoj je skoro 20 godina odgajao mladež zaslužni sokolski veteran, Vaso Vukobratović, poznat u čitavoj župi pod imenom »deda Vasac«. Pored škole, koja nosi ime blaženopočivšeg Kralja Aleksandra, tu je podignut impozantan spomenik Viteškog Kralja, kao uspomena na Njegovu posetu, 1931. godine. Brat Maksimović je posetio sve to i zadržao se u razgovoru sa braćom, koja su bila neobično obradovana posetom.

Važan tečaj u Sokolskoj župi Tuzla

Sokolska župa Tuzla održala je 20—26 oktobra l. šestodnevni predvojnički tečaj, koji je posećivalo 30 tečajaca, iz 5 društava i 10 četa. U tečaju se je radilo po 9 časova dnevno a predavala su braća: Ing. Milević Kuzman — ratnu službu, Milosavljević Radojko — stražarsku službu, opis puške i čišćenje oružja i municije; Vlatković Manojlo — strojevine vežbe, nastavu za gađanje, orijentaciju, bojne otrove te sokolske predmete; Tufekčić Osman — ideološke predmete. Tečaj je vodio župski prednjak br. Vlatković Manojlo. Tečajci su bili smešteni u sokolskom domu u Tuzli.

Tečaj je otvorio br. starešina

Todić Nikifor, koji je u lepom govoru ukazao na koristi koje će tečajci imati od ovog tečaja. Na koncu tečaja su izvršena školska gađanja na vojnom strelištu, a zatim su 26 i 27 oktobra, izvršeni predvojnički ispiti, za korišćenje kraćim služenjem u kadru, pred komisijom koju su sačinjavali braća: načelnik župe Tufekčić Osman p. poručnik Nikolić Miloš, Vlatković Manojlo. Ispit je položilo 28 kandidata, dok su 3 ostavljeni da ponovno polažu u mesecu januaru.

Kako se iz rezultata vidi, uspeh tečaja je vrlo dobar. Tečajci su bili marljivi i disciplinovani, a naročito braća iz četa.

Smrt br. H. Ločniškara

Sokolstvo Kranja izgubilo je opet jednog odličnog sokolskog borca. Prošli utorkom preminuo je brat Hinko Ločniškar, predsednik župskog streljačkog oteka, koji je svojim radom u sokolstvu ostavio najlepše uspomene. Dubokom bolu nad gubitkom zaslužnog brata odalo je oduška kranjsko sokolstvo prošlog četvrtka, kada je na sahrani uzelo učešća u ogromnom broju.

Požrtvovanje u izvršivaњу Sokolske Petrove petoletke

Sa kolikim je razumevaњem i oduševljeњem svaћena ideja sokolske Petrove petoletke po našim selima, pokazala je u dunoj meri četa Tušiloviћ, župa Karlovaц. Iako bojćano mala, ali zato velika sokolskim duhom, ova četa može da služi za primer sa kakvim se požrtvovaњem, pregorovaњem i poletom izvršavaju zaveti u S. P. P.

Kao i sve ostale jedinice, tako se i ova četa, pored mnogo drugih zavetovala, da ће u S. P. P. sagraditi dom u spomen Blaženopochivšeg Viteškog Kralja Uјedinitelja.

Prvih dana, po svećano primljenom zavetu, jedina misao, želja, jedina tema razgovora među članstvom bila je kako i na koji način da se sagradi dom.

Seћam se toga kao da je bilo јучер. Bila je pozna jesen 1936. Kiša, bluzgaviца, potociћni жуборе низ падине оближњих брдашћа и роморећи нарушавају онај свечани ноћни мир

koji vlada iznad našeg malog seoca. Sa vremena na vreme чујеш из даљине лавез паса. Мора да их узнемирава по који сеоски лолa, који се враћа кући са чијања перја или прела. А можда и који пијаница из гостионице или од кога свог пријатеља са печења ракије.

Za то време, у стану нашег sokolskog старешине, код слабог светла петролејке, дванаест сељака сокола играју, помислиће тко — карте — не, не карте, већ шах и то турнир за првенство чете на једној јединој шаховској плочи, коју је као и шах израдио један од играча. Двојица играју, једни кибицују, дочим други воде жучну дебат. Један се нервира: »Ја тражим да дом буде дугачак 24 метра. Граја: ја 18, ја 20, један из угла добацује: и 16, 16 биће доста? Преписка оштра, жучна око димензија будућем дому. Напокон се сложише и почеше задати дом, али речима, са оном природеном сељачком оштроум-

ношћу, онако како га је тко замишљао у својој машти. Колико ли идеја, каквих замисли не искрну те и других вечери! Сваку вече дом би био саграђен од темеља па до најмањих ситница, чије остварење бијаше свима нама слатки сан.

Те вечери зачет је дом, пошто је тада донесена одлука да се дом гради. Присутни братски се поздрављајући, напустише стан старешине, губећи се као авети у густој помрчини хладне јесење ноћи. Ромор благе кишице и шиштање блата под тешким сељачким цокулама, надопуњаваше душевну узбурканост која те ноћи обузе ова млада бића. Њихова немирна срца живо кудаше! За кога? За њихово мало сеоце, чији напредак, процвет и љепша будућност испуњаваше и последњи кутић њихове душе.

Време је пролазило, корак по корак ишло се к циљу. Прво један од браће покљони најбољи дио свог земљишта за градилиште, затим једног раног прољетног јутра освануше прва кола камена за темељ и за пар

дана цео камен бијаше доведен на градилиште. Од тога времена па до 1939 наста застој, који је свима тешко лежао на срцу. Тражила су се материјална средства, али помоћи ни од куда. Да би зло било веће, школа која је до тада служила за sokolske састанке више није могла да прима своје сељачке синове јер... а и једна друга историја којом су се соколи после школе служили отказа гостопримство јер... времена се променише...

У селу више није било ни једне просторије где би се састајали. Осташе нам две могућности, да се састајемо по гостионицама или под ведрим небом, а можда и оно најгоре да обуставимо рад. Сви су свесни да ако се хитно не побринемо за кров над главом, да ће нам даљи рад бити онемогућен, а заветна година примиче се крају. Нешто се морало учинити.

Колико је била жарка жеља међу чланством да се дом гради, најбоље се види из овог: Четрнаест такмичара који заступаше ову чету на жупским утакмицама добили су од жупе

Karlovaц 100 динара, као припомоћ да узму бољи ручак. Међутим они узеше више него скроман ручак и 24 динара повратише у благајну своје чете, само да се нађе који динар више када се дом почне градити. И са правом је уредник »Чувајмо Југославију«, гласила жупе Карловац, у коментару овог похвалног примера уздахнуо: »О колике ли среће, када би и они највиши овако радили када располажу са државним новцем«.

Овако на жртве спремно чланство, састало се прошле јесени, да коначно реши питање градње, или неградње дома. То су били часови који су се дубоко усеки у сећање присутних, на чијим се лицима оцртаваше одважност, смелост и спремност на крајње жртве. По доласку жупских изасланика, наста гробна тишина у којој одједном загрме глас старешине: »Браћо, ви знате ради чега се ми овде скуписмо то вам ја читам са лица. Нама се ради о бити или не бити, или ћемо мушки соколовати или главу поклонити... Благајник озарена лица обавештава присутне да се

Политетник наших жућкала и јединицама

Дужности и проблеми, који се не смеју занемаривати!

ГЛАВНА ГОДИШЊА СКУПШТИНА САВЕЗА СОКОЛА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ изнела је неколико важних проблема соколске организације и извршила преглед рада, указујући на **НЕДОСТАТКЕ И ПРОПУСТЕ**, који су у том раду учињени на свим странама. Потребно је да **БРАТСКИМ ЈЕДИНИЦАМА СКРЕНЕМО ПАЖЊУ НА НЕКОЛИКО ТИХ ВАЖНИХ ПРОБЛЕМА** и да их **ПОТСЕТИМО УЗГРЕД И НА ДУЖНОСТИ** које би требало извршити, било на оне велике или оне мале, ситне, од чијег извршења зависи солидност нашега соколског дела.

СОКОЛСКА ПЕТРОВА ПЕТОЉЕТКА

Изгледа као да многе јединице нису свесне озбиљне чињенице, да смо ми ушли у последњу завршну годину соколске Петрове петољетке. Многе јединице нису извршиле ни изблиза онај део дужности који отпада на овај досадашњи период Петрове петољетке. Изгледа да многе нису свесне ни **далекосежности пропуста** које би починиле тиме да не изврше оно што су дале под заветом соколске Петрове петољетке. Крајње је време да све јединице изврше озбиљан преглед свега онога што су досада учиниле у извршењу свога завета и да израде озбиљан и темељит план о томе како треба довршити неизвршене радове. Приближује се време кад ће Савез затражити дефинитивне и коначне податке о извршеним радовима соколске Петрове петољетке у свим јединицама, да би их могао уписати у „Соколску књигу захвалности“ која мора бити раније готова да би могла бити предана Њ. В. Краљу о Његовом ступању на престо. Једна посебна седница Управе друштва или чете требала би да се читава посвети овоме питању.

БРАТСТВА И ПОВЕРЕНИШТВА

Истадали смо општу потребу, соколску и националну, да се

соколска организација прошири тако да не буде ни најмањег места у коме неће бити неке соколске организације. Да би то постигли, израдили смо правилнике о организацији најмањих соколских јединица, Братстава и повереништава, тиме је омогућено да се створи соколска организација и онде где има само три члана који желе да соколују. Соколске јединице треба да размисле о томе где у њиховој околини постоји могућност да се оснује Братство и Повереништво и да одмах о томе известе своје жупе, како би добили од њих „Упутства за оснивање Братстава и Повереништава“. Ова акција је у уској вези са нашом Соколском одбранбеном приправношћу која по природи својих задатака претпоставља да постоје соколске организације у најудаљенијим и најзабаченијим крајевима земље. Ми верујемо да за организацију Братстава и Повереништава готово у свим жупама има много услова и да би се са мало труа и пажње могло у овом важном и великом послу постићи знатни успеси.

НАША ШТАМПА

Питање наше штампе још није добило одговарајуће решење. Унутрашња реорганизација редакције и администрације је довршена. Међутим соколске јединице и соколски појединци нису још извршили своју дужност према штампи. Нимало није утешна чињеница да главни орган једне организације од 300.000 чланова, као што је наш „Соколски гласник“ иде у свега 6.800 примерака. Још је жалосније да има још и сад велики број јединица које не плаћају претплату за лист који им је главна идеолошка и организациона веза са соколском целином. Поред тога запажена је чињеница, да у великим соколским центрима нема ни изблиза одговарајући број претплатника на соколске листове. Има жупских центара, у којима има само 4—5 претплатника на „Соколски гласник“. Међутим, да је мало више љубави и правог схватања за соколску штампу, „Соколски гласник“ би излазио

најмање 20.000 примерака и покривао не само своје трошкове него и трошкове целокупне соколске штампе и омогућио да се главни орган прошири и добије нову јачу сарадњу. Зато нећемо престајати да упорно тражимо од својих јединица да изврше дужност према „Соколском гласнику“ и да дођемо до онога стања по питању соколске штампе које једино одговара бројној јачини наше организације. Нека бр. соколска јединица размисли о овом питању и нека нађе начина да у свом подручју добије одговарајући број нових претплатника и одужи свој дуг према соколској штампи.

ЗБОРНИК СОКОЛСКИХ УРЕДАБА И ПРАВИЛНИКА

Много се, пре пар година, из соколских редова чуло тужби како соколске организације не могу да дођу до Зборника Уредаба и Правилника, јер је старе Организације било нестало, а нови Зборник још није био

штампан. Међутим, сад је Зборник штампан, а огроман број организација га још ни досада није наручио ни ти купио. Не може да се замисли околност да може једна соколска јединица постојати и радити, а да нема при руци свог соколског законика, Зборника Уредаба и Правилника. Стога се у нашој организацији и дешавају случајеви који откривају потпуно непознавање соколске организације, њених правила и прописа, од стране оних којима је поверено вођење друштава и чета. Мислимо да је крајње време, да се и ова нездрава појава уклони, па позивамо све јединице да одмах наруче код Савеза сокола Зборник Уредаба и правилника, како би могли у сваком спорном случају поступити онако како то прописују наши соколски закони. Зборник стаје свега 20.—дин. и може се набавити у продајном одељењу Савеза сокола.

(Наставиће се!)

Обвратно-вредителски течај у Лублијани

У месецу октобру су били скончани предњаški изпити кот закључек обвратно-вредителског течаја, ки га је приредило женско начелништво Соколске жупе Лублијана. На подлаги разписа се је у течај лако пријавила vsaka Sokolica redna telovadka, ки је довршила 17. leto in ki ima voljo delovati z ljubeznijo in uspehom v naših vrstah, tada tudi sestre, ki nimajo še nobenega vrediteljskega izpita. Na ta naš razpis se је пријавило

24 članic iz društev: Ljubljanski Sokol, Sokol I—Tabor, Ljubljana—III, Ljubljana—Vič, Ljubljana—Zg. Siška, Domžale, Kočevje, Št. Vid nad Ljubljano, Unec—Rakek, Zalog in Ljubljana—Moste. Razpored dela је бил дoločen vsak dan od 8. do 12. ter od 15. do 18. ali 19. ure in pri njem so sodelovale naslednje predavateljice in predavatelji: Irma Bajželj, Štefka Deržaj, ing. Dolenc, dr. Fran Kandare, prof. Lojze Mer-

СОКОЛИ ПОШУМЉАВАЈУ БЕОГРАД

У недељу, 17 новембра, освешен је „Гај Краља Петра II, кога су засадили на Лаудановом шанцу, у Београду, вредни чланови Соколског друштва Београд VII. Освећењу су присуствовали, уз Соколе и пријатеље, претседник општине, г. Јеврем Томић, министар грађевина, Д. Вуловић, епископ Нектарије, делегат министра физичког васпитања, Стјепан Челар, старешина жупе, брат Веља Поповић и др. Пригодне говоре су одржали прота Вуловић и старешина Сокола VII, Секула Зечевих. У преко хиљаду, раније ископаних рупа, око 200 сокола већином „Привредничкових“ питања посадило је шумске саднице из општинског расадника. Прву седницу засадио је г. Ј. Томић. Како је већ писао „Соколски Гласник“, ови радови изводе се у оквиру Соколске Петрове петољетке.

измени слику на градилишту. Радило се ноћу и дању, како и не би, када се те вечери почео копати темељ за соколски дом. Попут кртица сељаци соколи роваше земљу. Са њихових опалених лица цурно је зној, који у крупним капљама натапаше темеље дому. И поноћ већ прође, а ови сељаци соколи не мисле на починак. И ако су преко целог дана брали и копали, иако их исти посао чека сутрадан, они не знају за умор, јер жеља да дом буде што пре готов надјачала је све. Одједном клокотање и шкрипање кола, која се за тили час створиле на градилишту, прекину их у раду. То брат старешина довози песак и муљ, са неколицином браће из удаљености од 7 км. Коњи уморни, знојни. Не треба ту да се говори, сви они схваћају, да кола треба што пре иставарити. Неко се лаћа мотике, а неко лопате, а већина рукама приону на рад. Одједном настане шиштање песка. Неки између браће поведе песму:

„Соколском снагом свом, за Краља, за Народ, за мили Дом — Здраво“... — и пре него је

у благајни налази свега 6.189 динара. Неко добаца: „То нам није доста ни за пола цигле“... На концу и начелник се јави за реч. Његов глас чудно звучаше. „Браћо, ми смо на прагу зиме, још само два месеца деле нас од Божића, све околности су против градње дома, али ја знајући шта вама лежи на срцу могу да кажем: Или живи или мртви још ове јесени морамо да покажемо свима колика је снага југословенског соколства и да ми не знамо за препирке и за величину поднесених жртава. Дом ћемо саградити па била то обична барака! Бићемо своји на своме, имаћемо свој кров над главом, своју кућицу — своју слободицу“... Тако је, тако је, одобраваше сви присутни! Један добацује „Када га саградимо метнућемо на њега метар велика слова „Југословенски соколски дом“.

Одука коначно паде, дом ће се градити!

И већ сутрадан на градилишту, попут мрва размилеше се соколи који изгледаше као детелињи шарени од вапна кога гасише. Прво вече ни мало не

песма била завршена, празна кола напустише градилиште, док се на далеко по кршном Кордуну разлегаше соколска химна:

„Ој Словени јоште живи дух ваших дедова
Док за народ срце бије њихових синова...“

а док задње стихове и њихова срца и њихове душе певаше:

„...Ми стојимо постојано, као клисурина,
Проклет био издајца наше домовине...“

густе капљице кише растераше све са рада. Сутрадан ујутро врхови оближњих брда, освануше са белом капицом. Први снег паде, а дом се је само почео градити. То је дало потстрека да се градња настави са још већим полетом. Већ у сумрак, на једној страни темељ дома стршије је изнад земље. Ноћ је поново жива, рад не престаје. И тако из дана у дан, из ноћи у ноћ ујурбано се радило. Често од плуга, док би се коњи одмарали, дотрчао би по који брат, да само види је ли дом што већи од како га он остави... Свака цигла наврше разиграва да би његово срце.

Једног дана, као гром из ведра неба, пронесе се вест кроз сло: „Брат Петар Личина из Америке послао је 164 долара. Међу нашим земљацима је скупио и шаље их за градњу Соколског Дома у свом родном месту“. У пропратном писму кличе „Живели Соколи, живела велика славенска држава Југославија“. Веселе неограничено!

Напокон дође и тај толико жељно очекивани час. Радови са циглом завршени су! Још само да се кров постави на дом, па би се лакше спавало. Било је то једног децембарског дана, када је све било спремно да се кров постави на дом. Из сивог тмурног неба, у праскозорје дана почеше да прше снежне пахуљице, које све гушће налетаху попут ројева пчела на земљу, коју покриваше са све дељим белим плаштем. Снеж је све јаче и снажније падао, тако да се на концу претворно у праву мећаву. Срце је пуцало од зиме, а око 35 сокола сељака, упустише се у дивовску борбу са мећавом, која је све јаче беснила. Уз непрестано пуцање прангија, греда по греда, рог по рог

полагано подизани су на дом. Присутнима зуби цвокоћу од зиме. Сваких 5—10 минута врши се смена. Једни силазе са дома да се полусмрзли огрију код ватре, да би часак после поново дували у руке верући се по дому.

После дугог напорног рада у снежној мећави први рог усправи се а на њему победнички залепрша се југословенска застава, док прангија за прангијом и клицање присутних објављиваше мештанима овај свечани час. У сумрак дом је био под кровом, а пар дана доцније и под препом. Под необично неповољним приликама настављено је унутарње уређење. Рад је одмицао, а зима све јаче стезала. Кад се дом крчио, по зидовима хватао се лед. Ту се морало стати. Дом је већ и такав могао да служи у соколске сврхе. Али ту се није стајало! За пар дана међу чланством скупљено је нешто пара и за 3.000 динара, купише један радио апарат за нови дом, у коме први пут је свирао на Бадњи дан, прошле године. На Божић, дом крчат светом, дошли сељаци, сељанке да многи од

Велике соколске и националне свечаности у Петровграду

У недељу, 17. а. м. одржане су у Петровграду велике и лепе соколске и националне свечаности, значајне нарочито у данашњим озбиљним временима. Свечаности су приређене у част 20-ГОДИШЊИЦЕ СОКОЛСКЕ ЖУПЕ ПЕТРОВГРАД, у част освећења и развијања СОКОЛСКЕ ЖУПСКЕ ЗАСТАВЕ, и у част УЛАСКА ОСЛОБОДИЛАЧКЕ СРПСКЕ ВОЈСКЕ У ПЕТРОВГРАД.

На петровградским свечаностима, поред сокола, узели су учешћа и званични претставници, као и претставници војске и грађанства. Ту је дошло поново до изражаја дубока љубав соколства и народа према Југославији, њеној војсци, соколетву и слободи. У свима говорима, изреченим за време свечаности, дошле су до изражаја мисли, које чине чврсту основицу соколског назирања на проблеме народа, наше слободе и вере у будућност. У овоме погледу свечаности у Петровграду биле су од великог значаја и сваки, који им је присуствовао, могао је да осети, са колико је деликатности, а уједно и одлучности, ИСТАКНУТА ОСНОВНА ТЕЗА НАШЕГ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ СОКОЛСТВА и његовог гледања на опште проблеме, у којима се надази данас наша земља и цео свет.

Свечаности су отпочеле још у суботу увече, свечаним дочеком г. Драгутина Ристића, дивизијског генерала у пензији, веома популарног „бригадира Ристића“, који је 17. новембра 1918. г. ушао на чело српске војске у тадашњи Велики Бечкерек, данашњи Петровград. Кроз град, искићен државним заставима и украшен славолуцима, прошао је генерал г. Ристић, у пратњи претседника петровградске општине, г. Милорада Цветкова, општинских већника и старешинства Соколске жупе Петровград, на челу са г. др. Мишом Матићем. На тргу, пред спомеником Краља Петра, налазило се постројено соколетво и многобројно грађанство, које је ердачно и дуго поздрављало симпатичну и културну фигуру првога весника слободе у Петровграду, генерала г. Ристића.

Претседник петровградске општине, г. Цветков, поздравио је генерала г. Ристића истичући славни дан уласка српске војске у Петровград од 17. новембра 1918. Брат, др. Миша Матић, је казао да је соколетво Петровграда у генералу Ристићу имало увек свога пријатеља и брата, наклоњеног националном рату. Генерал г. Ристић одржао је кратак, поређубини говор, истичући веру да ће сви синови земље, ако устреба, дати и животе своје у одбрану интегритета земље и народне слободе.

Почетак свечаности и благодарење

Свечаности прославе уласка српске војске у Петровград отпочеле су благодарењем у свима црквама. Соколска поворка кретала се од соколског дома до цркве, поздрављена честим поздравима сакупљеног грађанства и усклицима: „Живело југословенско соколетво!“ На челу поворке, уз жупскога старешину, брата Матића, ишла је и делегација Савезне управе. Делегацију су сачињавали, бр. др. Владимир Бедајчић, 1. заменик савезног старешине, Јован Бакић и др. Милорад Драгић.

Благодарењу у цркви присуствовало је многобројно грађанство, а од званичних претставника г. Душан Панчић, министар за физичко васпитање народа, велики број виших официра петровградског гарнизона, на челу са генералштабним бригадним генералом г. Ђорђем Грулићем. Министарство војске и мор-

нарице заступао је пуковник г. Кармел Новаковић. Ту се налазили и соколски претставници: Радован Димитријевић у име соколске жупе Ниш, Душан Јовановић у име соколске жупе Београд, Милован Кнежевић у име соколске жупе Нови Сад и Загреб.

После завршеног благодарења одржао је веома значајан говор петровградски прота, брат Сима

Чело соколске поворке у Петровграду

Попов, одличан соко и некадашњи најбољи вежбач соколског друштва у Сремским Карловцима. Као свештеник и као васпитаник сокола, у својој говори је нагласио наше значајне националне и родољубиве проблеме:

„Радујемо се што смо од свих покољења дочекали да видимо и поздравимо највеће дане ослобођења. Слобода је најрадоснија, али уједно и најгрозна реч. Наредоснија је за наш народ, жељан слободе и правде, а најгрозна је за угњетаче. Цео наш живот испуњен је борбом за слободу. Црква Христова позива увек на борбу противу греха, противу злих жеља и противу роба у нама. Нека сагори све што је нечисто и ропско, да би живела слобода. Краљевина Југославија не жели да има робове, већ слободне људе, као што то жели и црква Христова.

Наш јавни живот испуњен је доста црним слутњама. Добро је бити предострожан, али је зло не бити храбар! Не могу проласти они народи, чија је историја испуњена трпљењем. Народ који много може да трпи не може да пропадне. Наш народ прошао је дугу школу трпљења и доказао је, да нисмо пропали ни онда, када нам је цео свет, тако рећи, читао опело. Пештујте слободу, коју нам је донела храбра срп-

ска војска, и не дајте се поново ухватити у јамам ропства!“

Речи брата и свештеника Петрова биле су испрекидане веома честим поклицима, тако да де црква орила од дугих усклика: живела војска, живела слобода, живео генерал Ристић! Благодарење је завршено молитвом за Краља.

Свечана седница у Соколском дому

У 11 часова пре подне соколски дом био је дупке испуњен соколетвом, грађанством и званичним претставницима. Свечаност је отпочела свирањем државне химне и усклицима: Живела Југославија, живео Краљ Петар Други! Старешина жупе, брат др. Миша Матић, прочитао је следеће телеграме:

„Његовом Величанству Краљу Петру Другом Београд.

Соколи жупе Петровград, окупљени на прослави 20-годишњице постојања и рада жупе и при освећењу жупске заставе, упућују своје Краљу и старешини изразе непоколебиве верности и оданости и истичу своју свагдашњу

спремност да се жртвују за свога Краља и отаџбину, Живо Краљ Петар Други.“

„Његовом Краљевском Вишочанству Кнезу Намеснику Павлу. —

Соколи жупе Петровград, окупљени на прослави 20-годишњице постојања и рада жупе и при освећењу жупске заставе шаљу Вањем Вишочанству и Краљевском намесништву најискреније изразе своје оданости и искрености да истрају у раду за Краља и отаџбину.“

Читање поздравних телеграма изазвало је поново дуга клицања Њ. В. Краљу, Кнезу Намеснику и Краљевском Дому.

Брат др. Миша Матић нарочито је истакао соколску захвалност генералу г. Драгутину Ристићу, који је пре 22 године дошао у Петровград, доневши му слободу. Поздрављајући затим претставника Министарства војске, пуковника г. Новаковића, брат др. Матић је рекао: „Наша војска и морнарица увек је радила заједно са соколетвом за добро нашег народа и отаџбине, па то ради и данас.“ Ове речи изазвале су поново дуготрајне овације војсци. Затим је брат др. Матић поздравио делегацију Соколског савеза, са др. Бедајчићем, као и остале делегате

Процитан је затим извештај брата Петра Мојсиловића, жупског просветара, о 20-годишњем раду соколске жупе Петровград, на свима подручјима нашег рада.

Освећење жупске заставе

Отпочео је затим други део свечаности, освећење жупске заставе, коју је даровао и којој је кумовао генерал г. Драгутин Ристић. Пре почетка освећења једна сестра у народном одељу пришла је генералу Ристићу, везала му око груди два пешкира од народног платна, са речима: „Драги куме, као млада сељанка поздрављам вас. Ако устреба бранићемо границе и слободу. Живела наша слобода, живела независна Југославија.“

После извршеног освећења одржао је први говор протојереј брат Сима Попов.

„У белним данашњим временима, рекао је брат Попов, када се појављују знаци себичности, црква поздравља овај дар генерала Ристића, јер он претставља симбол живе вере. Соколи, браћо, ово знамење нека вас издигне, и уверите се да ћете чувати земљу, да желите поћи трагом ваших предака. Не заборавите да је наша земља крвљу адобирена, и да је морамо чувати, окупљени око славне династије Карађорђевића!“

Генерал г. Ристић, дирнут ердачним манифестацијама, изговорио је, између осталог:

„Носим у срцу вечите успомене на сва она лица, која су дочекала нашу војску и мене у Петровграду. Даровањем ове заставе осетио сам се побуђен, да завадим тим грађанима и њиховој деци. Драги соколи и соколице, нека ова застава претставља симбол прикупљања и оштарења срца, да будемо иврет ослонац Краљу, отаџбини и много на-

паћеном народу. Сетите се речи Блаженопочившега Краља Мученика: Чувајте Југославију. Живо Његово Величанство Краљ Петар, врховни Соко.“

Музика је поново интензивала химну, а двораном су се проламали усклици: Живео Краљ Петар Други, живела Југославија, живела војска.

Заставу је примио из руку генерала г. Ристића, брат др. Матић, који каже да се на ову заставу извие дух знаних и незнатих јунака, и велики дух наших умних, научних људи и државника, Светозара Милетића, и Доситеја Обрадовића и осталих.

Бр. Др. В. Бедајчић

„Ово евето знамење предао нам је јунак са Куманова, Брегалнице, Цера и Кајмакчалане, који је дошао да нам каже: „Ви сте слободни.“ Ми желимо да у миру радимо послове и орема своја поља. Али ћемо уједно знати и високо да уздигнемо заставу ради одбране своје домовине, према геслу, исписаном на застави: ЈЕДНАКОСТ, БРАТСТВО И СЛОБОДА! Ако неко жели да уништи нашу домовину, показаћемо се достојни синови наших предака!“

Значајан говор брата др. Бедајчића

Пешто је барјактар примозаставу, узео је реч брат др. Бедајчић у име Савеза сокола К. Ј. Топло и дуго поздрављен, већ на почетку свога говора, брат др. Бедајчић је казао, да је у овој свечаности изражена дивна симболика: Застава је дошла из јуначке руке онога, који је пре 22 године донео овоме граду највећи дар, који се може дати, толико жељену слободу; оног истог дана у који је донесена та слобода.

„Основна мисао кроз коју треба да посматрамо соколетво и његов рад, у коме је, да је соколетво од почетка свога најприсније везано за наш национални живот и за све оне особине, које кроз векове обележавају наше национално биће. Мисаоно, етичко благо у соколетву узето је из богате ризнице наше националне душе и националне историје. Соколетво је увек настојало да претставља ИЗРАЖАЈ ОНЕ ДУХОВНЕ И МАТЕРИЈАЛНЕ СНАГЕ, КОЈИМА ЈЕ НАШ НАРОД ОСИГУРАО СВОЈУ

СЛОБОДУ И СВОЈУ ГРУДУ, ЗЕМЉЕ ПОД СУНЦЕМ НЕБЕСКИМ. Када је наша национална мисао у овим крајевима била на оптуженичкој клупи, онда су и соколи седели на оптуженичкој клупи. Када је српска војска напредовала, овде се орила соколска песма. Нема догађаја ни чињенице из нашег националног живота, са којим није било везано и соколетво. Када је соколетво установљавало програме свога рада, оно је своје ухо упутило отиуцајима нашег народног срца. И у данашњим временима, соколетво слуша отиуцаје народног срца. И ту наилази, као на неки одјек, који говори: Наш народ изградно је своју душу још од немањинских времена и Косова. И НИКОМЕ ЗА ВОЉУ И НИ ПОД КАКВИМ ПРИТИСКОМ ОН НЕЋЕ ДА СЕ ИЗНЕВЕРИ ТОМ НАРОДНОМЕ ДУХУ. Кроз ваздух, са свију страна, осећају се разне пропаганде, нове идеје и мисли. Али ми осећамо, да наш народ каже:

Ми остајемо са својим духом, и томе духу хоћемо да будемо верни!

Сокољство овде у Банату понесено је тим духом. Видимо да соколска душа тежи да закорачи у село, па се у ту сврху оснивају нове чете, а знамо да се оснивају и соколска братства и поверљивштва. Са ове заставе треба да зрачи истина према народу. Краљу и домовини. И ако је небо наоблачено, морамо веровати да се неће угасити сунце слободе. Нека ова застава буде знамење вере, приправности и готовости, да и своје животе дајемо за нашега Краља и домовину!

Цео говор, као и завршне речи брата др. Белајчића биле су пропраћене бурним и дугим клицањима.

Говори претставника појединих соколских жупа

После тога говорили су претставници појединих соколских жупа. У име Соколске жупе Београд говорио је брат Душан Јовановић, који је рекао: „Ми Југословени, знамо да будемо мирни, али и страшни у рату. Када су недавно бачене бомбе на нашу територију, као један и скочио на ноге. Живела слободна Југославија! Живело јединство народа у одбрани земље!“

Брат Радован Димитријевић, у име Соколске жупе Ниш, поздравно је свечаности подвукши да су војници који су, 1917 године, донели слободу Петровграду, били синови моравске дивизије, са Мораве и Нишаве. „Данас, кад сокољство прима заставу из руке ратника, ми сви осећамо заједницу својих осећања о потреби одбране слободе. Војници који су за месец дана, пролазећи сроз кланце Југа, дошли до равнота Баната, кроз српство објавили су слободу целог југословенства!“

Брат Милован Кнежевић, у име Соколске жупе Нови Сад и Загреб, изразио је радост због везе која је од почетка постојала између соколства са територије жупе Нови Сад и Петровград.

Свечаности у соколском дому завршене су свирањем „Ој, Словени!“

Банкет у Официрском дому

После завршених свечаности Соколска жупа Петровград приредила је заједнички свечани ручак у петровградском официрском дому. Овоме ручку присуствовао је велики број свих званичних и соколских претставника, који су учествовали на свечаностима. Овом приликом одржани су говори појединих претставника. Сви присутни осетили су значај ових говора, јер су у њима изражени суптилни, али јасни погледи на сва крупна и тешка питања, у којима се налази наша земља, као и цео свет.

Први је устао брат др. Миша Матић и одржао топлу и одушевљену здравицу Њ. В. Краљу. Затим је претседник петровградске општине, г. Милорад Цветков, поздравно генерала, г. Драгутина Ристића, истичући у-

једно принципне неповредности наших граница и части нашег народа. Топло је поздравно брата др. Белајчића и савезне делегате; а старешина соколског друштва Петровград II, брат Милош Николић, поздравно је све жупске соколске делегате.

После говора г. Драгутина Ристића, генерала, говорио је г.

Душан Пантић, министар за физичко васпитање народа. У своје доста обимном говору, г. Пантић је нагласио своја гледања на све битне проблеме који стоје у вези са нашим унутрашњим и спољашњим животом. Уједно је изнео своја лична гледања у вези са поменутих питањима.

Бр. др. Белајчић о данашњем соколовању

После говора министра г. Пантића, устао је брат др. Владимир Белајчић. Пропраћен необично живим и дугим одобравањем, он је одржао значајан говор, у коме је казао да је сокољство увек било једна духовна породица, у којој духовне везе и мисли испуњавају делатност и претстављају цемент, који повезује организацију у једну неразориву стеноу.

„Данас није лако соколовати. Многе основне мисли данас су у хуку и јеку догађаја, којима се тресу темељи држава, народа и друштва. Од духовне потке наше соколске идеологије три стоје под нападима и унакрсном ватром, у којој соколска организација има да афирмира себе. ТЕ ТРИ ПОТКЕ ПРЕТСТАВЉАЈУ: ИДЕЈА ЈУГОСЛОВЕНСКА, СЛОВЕНСКА, И ИДЕЈА ПОШТОВАЊА СЛОБОДЕ И ВРЕДНОСТИ ЧОВЕЧИЈЕ ЛИЧНОСТИ. То је основни извор, са којег потиче потенцијал, са којим мора југословенско сокољство на много страна да се бори. ИДЕОЛОГИЈА И ИДЕАЛ НЕ МОГУ СЕ МЕЊАТИ. Јер кад би се могли мењати, изгубили би сваку вредност и значење. Данас је улога соколства врло важна, баш због ових тешких времена. Потребно је да се удружи на целисходан начин МУДРОСТ И ОСЕЋАЈ: мудрост, која ће нам осветљавати и указивати на опасности; али и осећај, који претставља моторну снагу за акцију и који покреће руку на дела, када је потребно прећи на дела. Веома је потребно да се одржи спасоносна равнотежа између мудрости и осећаја. Они који су одговорни, нека се држе мудрости. Али руку не диже молак, већ срце у јунака. И не можемо дати никаквој памети, да нам срце убије.“

Наша соколска дужност је, да будемо скромна свећа, која изгара да би имали светлости, као што стољетни храстови сагоревају, да би било и топлоте. Ми соколи морамо бити чувари националнога блага и тежњи, које се можда и не могу увек и одмах остварити, али се морају чувати за будућност! Одговорни политички фактори нека воде рачуна о приликама, а сокољство ће мислити и на будућност. Јер народ живи кроз векове и мора неко да буде у народу који далеко мисли, преко векова. Морамо бити лучоноше, са даљим циљевима.

То је разлика између оних који воде политику и нас, слободних грађана, који мислимо на будућност. Савез Сокола на да се, да сте ви сви чувари великих идеала и да, кад гледате даље у будућност, уједно морате вршити и најсвесније сво-

је грађанске дужности, носећи у пуној мери свест о грађанској одговорности, избегавајући при томе, да лакоисленим поступцима не изазивате тешкоће. Соколског идеализма ми се соколи никада одрећи нећемо!“

Говор бр. Белајчића био је прекидан необично живим и одушевљеним одобравањем.

Истога дана, увече, одржана је у соколском дому свечана претстава, „На леђима јежа“, од Стевана Јаковљевића. Претставу су извели чланови позоришног отсека Соколског друштва Петровград Матица, пред дупке пуном двораном.

На тај начин завршене у значајне свечаности Соколске жупе Петровград, на терену који је пре светскога рата издржао велике борбе за соколску и националну ствар, и који је тим идеалима остао непоколебљиво веран.

Др. М. Драгић

SOKOLSTVO U BORBI

Београдска »Nародна одбрана« прима писмо из Загребa, у коме се приказује мучно тражење намештенја, са стране једног нашег човека. Писмо завршава: »Posle nekoliko dana sre sam ga. Nije dobio mesto, iz prostog razloga što je član Sokola, a takvi, rekli su mu, ne mogu dobiti zaposlenje.«

Сарајевска »Југословенска пошта« јавља, да је у Splitu, за време шетње, »неко ударио по огласној плочи југословенског Sokola, dok je istovremeno neko bacio bočicu mastila na spomen-ploču palim spličanima u svetском ratu, u borbi za oslobodjenje od Habsburške monarhije i za našu nezavisnost i slobodu«. List ističe, da su »junaci to učinili i odmah pobjegli«, pa navodi da splitski »Nарodni list« taj čin naziva veleizdajničkim, i da poziva »sve spličane, od jugoslovenskih nacionalista do članova HSS, da u ovoj stvari solidarno pomognu, da se otkrije krivac i da bude приведен заслуженој казни.«

Осејчки »Hrvatski list« прима из Nove Gradiške, да је тамо »došlo u konačnu fazu rješenje pitanja sokolskog doma«. List veli, да је banska naredba predvidjela način, да се sokolima oduzmu domovi, па позива gradsko zastupstvo, да се »koristi tom naredbom«, па да доде до дома, који је »uglavnom podignut hrvatskim novcem«, а koga »uživa nezatna manjina i društvo, koje u Hrvatskoj nije imalo niti ima bilo kakvog razloga za opstanak.«

SMRT BR. STEVE VRANEŠEVIĆA

Пишу нам из Загребa: Dne 9 o. m., oko 5 s. u jutro počinuo je Stevo Vranešević.

Politikantstvo u atletici

Као што смо, у нашем uvodnom članku pretprošlog broja podvukli, cepkanje i rasparčavanje, ubačeno u telovežbu i sport ša strane politikanata, dovelo je do ogorčenja kod mnogih pravih gimnastičara i sportista, i to baš zbog nečuvanih šikana, zbog izbacivanja najboljih sportista i zbog unošenja partizanstva u stvari telovežbe i sporta.

Iz zagrebačkih novina vidimo, да је izbacivanje najboljih atletičara, Hrvata i Srba, iz HRVATSKOG ATLETSKOG SAVEZA, zato što su učestvovali u reprezentaciji Jugoslavije, na Balkanskim igrama, izazvalo ne malu reakciju, koja je došla do izražaja u pretstavci, upućenoj HAS, a potpisanoj od velikog broja, od 74 atletičara! U pretstavci se, između ostalog kaže, да potpisani atletičari neće učestvovati ni u jednoj priredbi, iz koje bi bili isključeni atletičari, koji su kažnjeni zbog učestvovanja u Balkanskim igrama.

Politikanti u sportu reaguju protiv toga na svoj način, dakle čisto partizanski. Umesto da meritorno pobija navode rezolucije, »Hrvatski Dnevnik« je, kroz nekoliko brojeva otvorio kampanju, u kojoj tvrdi, да су tu »akciju povelі Jugosokoli«, да су се u nju upleli i Srbi, koji tu nemaju što da traže, i да akcija »ide za obaranjem HAS«. To pisanje je puno uvreda za sokolstvo, ma да је očitо, да među potpisnicima ima veliki broj nesokola, pa čak i izrazitih pristalica HSS, koji su međutim sportisti, a ne politikanti.

To pokazuje i sam »Hrvatski

Dnevnik«, kad priznaje, да od potpisnika ima: »20 Srba, 18 Hrvata, 16 Jugoslovena, 4 Mađžara, 4 Nemca, 4 nepoznate narodnosti, 2 Rusa, 2 Slovenca, 1 Rumun i 1 Australac...« »Hrv. Dnevnik« nam otkriva i način, kako je došao do ove podele, jer veli, да су mu je dali funkcioneri HAS; što znači i opet politikanti! To se vidi, u ostalom, iz njene sadržine. Jer šta to znači: »22 Srba, 18 Hrvata i 16 Jugoslovena?« Jasnо је, да су pod Jugoslovene ovde ubrojili Hrvati jugoslovenske orijentacije, samo zato да izgleda manji broj Hrvata. To međutim znači, да је rezoluciju potpisalo najmanje 34 Hrvata, od kojih је najmanje 18 takvih, koji nemaju nikakvih veza sa sokolstvom.

Otvaraju se, dakle, oči i »čistim« hrvatskim sportistima, što nije ni čudo, kada је i »Hrv. Dnevnik« prisiljen да prizna, да »ni u upravi HAS nije sve u redu... I neće biti u redu, dok telovežba i sport ne budu pripadali čitavoj državi i čitavom narodu, а ne pojedinim klikama i politikantima!

IZ ČEŠKO - MORAVSKOG PROTEKTORATA

U Pragu је umro, 11 novembra, Dr. František Soukup, bivši předsednik Senata čehoslovačke republike. Dr. Soukup је rođen 1871, postao је advokat, i bio је jedan od vođa socijalističke stranke među Česima. Za poslаника је izabran još u austrijski parlament, а после rata је bio više puta ministar u različitim vladama, i dugogodišnji předsednik senata. Saradivao је mnogo i sa jugoslovenskim politikarima, naročito sa onima napredne orijentacije, а putovao је više puta u Jugoslaviju, za koju је pokazivao naročitu ljubav.

VESTI IZ SLOVAČKE

D. N. B. јавља, да organ slovačkog ministra unutrašnjih poslova Šanje Macha, »Gardist«, vodi u poslednje vreme oštru kampanju protiv parlamenta u Slovačkoj, tvrdeći, да u tom parlamentu glavnu reč vode ljudi koji su služili Česima, i да valovi slovačkog nacional - socijalizma treba да pročiste te mračne figure. Та kampanja се тумачи kao znak borbe protiv parlamenta.

O listu »Gardist« је, pre nekoliko dana, zagrebačka »Hrvatska straža« donela uvodni članak, tvrdeći, да је taj list, zajedno sa g. Šanjom Machom, »najveći prijatelj Hrvata«, да је »Gardist« napisao, да је izmena Gunduličeve ulice u Bratislavi n sledila zato, što се mislilo да је Gundulič Srbin, а ne Hrvat; i да је за Hrvate »od najveće važnosti prijateljstvo g. Šanje Macha«, zato što је g. Mach najveći prijatelj nemačkog Rajha i njegovo mišljenje može да bude od koristi.

NOV SOKOLSKI DOM

Sokolска četa Gomirje, banovina Hrvatska, osvetiče svečano novosagrađeni Sokolski dom, u nedelju, 8 decembra. Za ovu svečanost vrše се velike pripreme i očekuje dolazak sokolskih gostiju iz okolnih jedinica. Dom је sagrađen na jednom od najlepših mesta u selu, а za gradnju ima, pored ostalih, najviše zasluga starešina, брат Vlado Mrvoš.

korporativno uređenje društva i države, i zato је stupila u vezu sa Savezom udruženih radnika, koji pripada Jugorasi, i sa Seljačkim savezom.

ŠTA DRUGI PIŠU

Zagrebački „OBZOR“ nedavno javlja:

„Prema statističkim podatcima, Banovina Hrvatska trebala bi još od prilike 800 učitelja. Osobito je nedovoljan broj učitelja u Hercegovini i dalmatinskoj Zagori. U prošloj školskoj godini, u tim krajevima, 70 škola nije radilo radi pomankanja učitelja.“

Do sada smo u zvaničnim listovima Banovine Hrvatske pročitali najmanje dva put po 800 penzionisanja, ili stavljanja na raspoloženje Ministarstvu prosvete različitih učitelja iz Banovine Hrvatske. Nikad nismo čitali, da je to učinjeno zato, što su ti učitelji učinili neki težak prestup, ili što su bili loši nastavnici. Naprotiv, veliki broj njih znamo kao odlične nastavnike, dobre Hrvate, dobre Jugoslovene i dobre Sokole. Da su ti ostali na svojim mestima, ne bi sad „Obzor“ bio prisiljen da kuka, da Banovina Hrvatska treba još toliko mnogo učitelja i da tako veliki broj škola ne radi, zbog toga što nema nastavnika. A dopustite nam, da bi za siromašnu dalmatinsku Zagoru i Hercegovinu daleko veća korist bila, da imaju škole, nego što je korist od demagoških „čišćenja“...

Sarajevski „KATOLIČKI TJEDNIK“ hvali akciju na sakupljanju misijskih milodara, pa ističe, da „u Sutjesci naročito živo sakuplja za našu, isusovačku misiju u BENGALIJI“. Isto tako podvlači u BENGALIJI. Isto tako podvlači, primer dveju obitelji iz Sutjeske, koje daju novac „za crkvu Sv. Teze u BOŠONTIJU“. Poziva sve Hrvate i katolike, da što više sakupljaju za misije u stranim zemljama, i završava:

„Da se i približno ovako radi za misije po većini naših župa, lako je izračunati, koliko bi hrvatski katolici mogli dati misijskama. I novčano. Na milijune! Kamò sreće, kada bi, ne samo Hrvati, nego i Srbi i Slovenci, mogli da saberu, i više od milijuna, ali za svoju sirotinju i zamsku pomoć, za škole i bolnice, za crkve i puteve, za prehranu i narodnu odbranu... A kamo li za — Bengaliju i za Bošontil!...“

U „HRVATSKOM DNEVNIKU“, od 15. novembra, čitamo uvodni članak, u kome se piše o „prilikama u OVOM području“, o „miru na OVOME sektoru“, o „neutralnosti na OVOM teritoriju“ i o „pučanstvu OVE državne zajednice na jugu“.

To zagonetno izražavanje u zamenicama (ovaj, ova, ovo!), umesto u JEDNOJ JEDINOJ IMENICI; to deskriptivno obletanje oko Dravog imena, palo je u oko i „HRVATSKOJ STRAZI“, pa ga je sa odobravanjem prenela, podvukavši u naslovu: „Mir na OVOME sektoru“.

Poslednji broj „KRESA“, glavnog organa ZVEZE FANTOVSKIH OTSEKA, objavljuje članak, o trezvenosti, u kome čitamo i ove redove:

„Čim naš fant vidi litar vina, zaboravi i na svoje učenje i na veru, i na pogled. Nikakvo čudo, dakle, ako se naši protivnici lako dočepaju takvog fanta i savladaju ga. Zato, fantovi, budimo trezni!“

Niko nije grlatiji u „ČISTOM hrvatskom nacionalizmu“ i u od-

ricanju hrvatstva čitavom svetu, od zagrebačke „Hrvatske Straže“. Zato i piše, u broju od 16. novembra, da se „za luku u FIUMI (Rijeci), u talijanskoj štampi opaža sve veće zanimanje“.

Zagrebačka »Hrv. Straža« polemizuje sa splitskim »Nar. Listom«, pa kaže:

»Svaki narod na svijetu ima vlastitu domovinu, svoj vlastiti životni prostor. Da budemo konkretni, kazaćemo, da ih imaju i Srbi. Srbijancima svi priznajemo, da su oni u Šumadiji kod kuće, da je to njihova vlastita domovina, koju mogu uređivati kakogod žele.«

Od koga je, dobro je da priznaju i Šumadiju...«

Сеоске соколске свечаности у Рајловцу

У недељу, 10. новембра најмлађа Соколска чета жупе Сарајево, Рајловац, имала је значајне соколске свечаности. Тага дана, извршено је освећење

спомен-чесме подигнуте у оквиру С. П. П. и изложба соеских ручних радова. Соколска спомен-чесма подигнута је у запуштеном селу Забрђу, недалеко Рајловца. Изграђена је од бетона, са великим коритом за стоку и за прање рубља. За радну снагу и мајсторе није дат ни један динар, јер су све радове извели чланови чете и мјештани бесплатно.

На ове свечаности, дошао је лијеп број учесника из околине Сарајева. У име Соколске жупе Сарајево, начелник бр. Ружичка, отворио је изложбу сеоских ручних радова, сељанки-соколица чете Рајловац. Изложено је било око 250 различитих радова из нардног веза, ткања и плетива. Највише и најбољих радова изложила је сестра Роса Крман, из села Забрђа, која је добила прву награду. Нарочиту пажњу скренуо је на себе један изложени столњак, рад сестре М. Перић, којег је радила пуне две године. Једне од најбољих изложених приглавака (папуча) излагач, сестра Јелка Лонтош, послала је преко начелнице жупе с. Допуђе, старешини Жупе бр. Др. Бесаровићу, као дар.

Послије разгледања изложбе, гости су отишли у Забрђе ради откривања спомен-чесме. У присуству бројних делегата свечаност је почела говором старешине чете, бр. Миће Мијатовића. Прото, г. Ристо Ерановић, обавио је освећење спомен-чесме и одржао врло лијеп говор истичући за примјер акцију Соколства на помагању села. Начелник жупе, бр. Ружичка Божо, одржао је снажан говор у коме је, поред осталог, рекао: „Девети октобар донио је ју-

PROSVETNI RAD U Č. O. S. Prosvetni odbor Češke obce sokolske je održao svoj glavni jesenski zbor, u Pragu, 9 i 10. novembra. Iz izveštaja se vidi, da je naročita pažnja bila posvećena prosvetnoj školi ČOS, zatim pozorišnoj i lutkarskoj školi. Objavljeno je nekoliko novih prirodnika i spremljeno izdanje »Sokolskog životopisnog rečnika«. ČOS sprema također izdanje nove zbirke pesama, zajedno sa notama. Odlučeno je da u prosvetnu školu ČOS budu primani slušači, samo između 20 i 25 godina. Župski ispiti prosvetitelja pokazali su se kao uspešni, a za g. 1941 predviđen je zbor sokolskih muzičara, redovita prosvetna škola, škola lutkarska, pozorišna, arhivska i naraštajaska. Pretplata za »Sokolski vzdelaiva« je povišena. Na zboru su bili prisutni predstavnici svih župa.

гословенском соколству Петрову Петољетку као одговор на поруку Краља Мученика. И југословенско соколство завјетовало се да ће извршити много корисних радова за што љепшу будућност Југославије. У том раду учествује целокупно соколство Југославије, па је ево и наша најмлађа соколска чета, Рајловац, основана прије годину дана, успјела да у потпуности изврши свој завјет. Најважнији услов у напретку села и државе јесте слога и љубав међу браћом свих вјера, без које нам нема живота, и са којом, никакви нас догађаји немогу и не смију збунити. И како год из ове чесме, тече бистра и жива планинска вода, тако у нашим жилама тече чиста југословенска јуначка крв, спремна да поново попрска сваку

столу Југославије за очување њене слободе!“

Говор брата Ружичке присутници су проpratили манифестацијама Краљу, војсци и Југославији. Послије њега говорио је подбан у пензији и бивши члан Управе Савеза СКЈ, бр. др. Хаџиомеровић (који станује у том мјесту), истичући да су у овим тешким и судбоносним временима наши једини неимари, наша јуначка војска и наше југословенско соколство. На крају прочитани су поздравни телеграми Њ. В. Краљу и бр. Савезу СКЈ, што је дало повода поновним манифестацијама, последије чега је приређен пољски ручак и народно весеље.

К. Тодоровић

Соколско друштво Slovenj Gradec kupilo bi jedan razboj novijega tipa, u dobrom stanju. Duljina lestvica može biti od 3 i po metra na više. Ponude sa opisom i uslovima slati Sokolskom društvu Slovenj Gradec, Dravska banovina.

DOGAĐAJI U SVETU

Na sastanku, koji je održan u sredu u Beču, između grofa Čana, g. von Ribentropa i mađarskih državnika, grofa Telekija i grofa Čakija, utanačen je protokol, prema kojemu Mađarska pristupa trojnom paktu, koji je, u mesecu septembru, potpisan između Nemačke, Italije i Japana. U poluzvaničnim mađarskim komentarima se podvlači važnost ovog pakta, ali se istovremeno ističe, da mađarski stav u osnovi ostaje neizmenjen i da Mađarska ostaje nezaraćena država.

Prethodnik rumunske vlade, general Antonescu, nakon svoga povratka iz Rima, otputovao je u sredu u Berlin, a nepotvrđene vesti javljaju, da će i Rumunija pristupiti trojnom paktu.

Prethodnik italijanske vlade, g. Musolini, održao je u ponedjeljak važan govor, prvi što ga je održao otkad je Italija stupila u rat. U svom govoru je Musolini naročito napao Englesku, ističući da će se rat nastaviti do potpunog sloma britanske imperije, pa je zatim prešao na Grčku, podvlačeći da Grci bez razloga mrze Italijane; da su se dali u službu Engleske i da će zato biti pokoreni, svejedno da li kroz dva ili kroz dvanaest meseci, pošto se u Grčkoj ne može voditi munjeviti rat.

Poseta g. Molotova Berlinu još uvek je predmet živog interesovanja, a zvanično saopštenje o poseti kaže, da su »izmenjena mišljenja u okviru nemačko-sovjetskih prijateljskih veza«. Strana štampa je mišljenja, da Sovjeti neće izmeniti svoj neutralni stav i da je u Berlinu bilo govora o privrednoj i ostaloj saradnji između Rusije i Nemačke. Isto tako »Tass« demantuje sve vesti o nekom sporazumu Sovjeta sa Japanom i o napuštanju Kine.

Diplomska aktivnost sila osnovine naročito je porasla u poslednje vreme. U Rimu se kaže, da ta aktivnost ima za cilj stvaranje kontinentalnog bloka protiv Engleske, a italijanski listovi kažu, da je Engleska »aždaja sa sedam glava«, koju nije lako svladati.

I bugarski kralj Boris, posetio je Nemačku prošlih dana; a DNB javlja, da je »prilikom jednog privatnog boravka, kralj Boris posetio vođu Rajha«. Nemačka štampa ističe, da je ta poseta od velikog značaja, baš zato što je učinjena bez ikakvih unaprednih obaveštenja i priprema. Odmah posle povratka u Sofiju, kralj Boris je primio prethodnika vlade g. Filova. U Sofiji se izjavljuje, da se kralj Boris nije sastao ni sa nemačkim ministrom spoljnih poslova, ni sa kojom drugom ličnošću, osim sa g. Hitlerom. Isto tako se podvlači, da je ta poseta usledila pre dolaska grofa Čana i g. Sunjera u Nemačku.

Turska štampa podvlači u poslednje vreme težnju saradnje sa Sovjetskom Rusijom, a nepotvrđene vesti beleže, da bi turski ministar spoljnih poslova, g. Saradžoglu, trebao da otputuje u Moskvu.

Vojničke operacije između Italije i Grčke nastavljaju se sve većom žestinom. Italijanska štampa demantuje vesti o uspesima Grka i tvrdi, da su samo na jednom mestu u Epiru Grci napredovali, dok naprotiv Grci tvrde, da se borbe na čitavom frontu

vode na albanskoj teritoriji. Poslednji grčki izveštaj javlja, da su grčke trupe, posle ogorčene borbe, napredovale u oblasti Korče. Italijani javljaju o neuspehom napadaju britanske flote na jedno italijansko ostrvo u Dodekanezu.

I međusobna bombardovanja između Nemaca i Engleza nastavljaju se. Prošle nedelje su nemački avioni izveli jedan veoma težak napadaj na Konventri, englesku industrijsku varoš, za koji i sami Englezi priznaju, da je počinio velike štete. Izvršen je napad i na Liverpool, a Englezi javljaju, da su izvršili jak napadaj na Hamburg, te više napada na ostale nemačke gradove, pa i na Berlin.

Napetost između Amerike i Japana raste iz dana u dan, a japanska štampa tvrdi, da Amerika i Engleska organizuju Kinu, Sijam i Holandsku Indiju protiv Japana. Amerika je započela sa izgradnjom ratnih baza na položajima ustupljenim od Engleske. Usled napetosti sa Amerikom, italijanska štampa javlja, da će Kini biti ponuden mir sa strane Japana. Međutim se tvrdi, da se Čang Kaj Šek oslanja na obećanja Amerike i da odlučno odbija japanske ponude. U Tokiju izjavljuju, da je Japan svojevajno izvršio evakuaciju južne Kine, bez kineskog pritiska.

Italijanska štampa se mnogo bavi planovima generala De Gola u Africi, naročito pošto je general De Gol zauzeo Gabon. Cilj De Gola je, prema pisanju »Popolo d'Italia«, da stvori blok u koji bi ušli francuski Kongo, Gabon, francuski Vadaž i Čad, zatim Kamerun, Nigerija, belgijski Kongo, istočna Afrika itd. Taj blok bi trebao da se bori protiv Italije u Africi, zajedno sa engleskim kolonijama. — U pogledu držanja generala Weyganda, koji se nalazi u Maroku, dolaze vesti, da se on doduše ne slaže sa akcijom generala De Gola, ali da se ne slaže ni sa vladom generala Petena, već da namerava početi zasebnu akciju.

Pedesetgodišnjica sestre M. Provaznikove

Potrebno je da, naročito naše prednjaštvo, bar nešto zna o plodnom radu ove neobično energične, sposobne i zaslužne sokolske žene — načelnice.

Rodena je 24-X-1890 u Pragu, pohađala je praški školski zavod »Minerva«, i vežbala u »Društvu gospođa i devojaka«, pri Praškom Sokolu. Maturu je položila 1914 godine i svršila godišnju školu pri univerzitetu za nastavnice gimnastike u Pragu. Bila je suplent i profesor gimnastike na ženskoj realnoj gimnaziji na Smihovu, na kojoj deluje i danas. Godine 1920 postala je asistent u školi za telesno vaspitanje pri Praškom univerzitetu, a 1924 profesor iste škole.

Naročito bogat je njen sokolski rad. Kao sokolska prednjakinja delovala je u Karlinskom Sokolu kao načelnica. Od 1922 god. bila je načelnica Sokola Praha VII. U načelstvo žena Č. O. S. izabrana je 1919 godine, u starešinstvo Č. O. S. 1925 godine, načelnicom Č. O. S. 1931 godine na kojem je položaju i danas. — Od ustanovljenja stalne prednjačke škole Č. O. S. upravljala je njenim ženskim delom. Toj školi je dala čvrste smernice. Pobornicom je dopunskog telesnog vežbanja sokolskih žena. Učestvovala je

pri osnivanju udruženja »Sokol-ska planinska kuća« i »Udruženje sokolskih kanoista«. Najznačajniji njeni doprinosi jesu tako zvani ispitni telesnog osposobljenja (zkoušky zdatnosti) od kojih su postale utakmice sokolskih članica i naraštajki, u tajnim sastavi-ma, čijem uvodenju je najviše doprinela. Kod nas je poznat i njen rad u stručnoj i idejnoj li-teraturi. Njeno delo su i vežbe najmanje ženske dece i naraštaj-ki, na gredama, na sletu 1932 go-dine u Pragu, koje su zadivlja-vale. Veličanstvene nastupe so-kolskih žena vodila je na sletovi-ma, 1926, 1932 i 1938 godine u Pragu.

Sada, pored svih svojih velikih pothvata na unapređenju ženske sokolske telovežbe, marljivo radi na sadenju voćnog drveća i na samoupravljaju naraštaja. Sjajan primer svima, a ona je poštova-na i cenjena od svih. Ceo svoj život posvetila je radu za sokol-stvo. Živela!

Miroslav Vojinović

Кошарка у Београду

У недељу, 17. о. м., одржана је кошарка утакмица између со-колског друштва Београд—Ма-тица („бели“) и студената Шко-ле телесног васпитања („пла-ви“). Утакмица је била пуна лепих момената и одушевила је око 200 гледаоца, јер су се су-срела два равноправна против-ника. И на овој утакмици се видело, да кошарка у Београду невероватно брзо напредује и одушевљава, како наше сокол-ске редове, так и остале. Мо-жемо бити поносни, да су баш соколска друштва њени пиони-ри и пропагатори.

Резултат утакмице био је 35:32 (23:19) за студенте Школе телесног васпитања. Сам резул-тат говори о равноправности и изједначености врста. Врсте су се стално мењале на водству, те је и та неизвесност утицала на иг-раче и гледаоце. Деца и млађи нараштај соколског друштва Београд — Матица одушевље-но су бодрили своју браћу так-мичаре, који су овог пута пока-зали добру техничку спрему, повезаност у игри и што је нај-важније — борбеност, као и ве-лик напредак, обзиром на зад-ње такмичење за првенство Са-веза СКЈ у Борову. Студенти школе телесног васпитања били су сретнији и мора се призна-ти, да су знали боље искори-стити моментану забуну и по-стићи вођство. Победу могу за-хвалити одличној и плодној иг-ри брата Милана Кобалија, ко-ји је био душа врсте, свагде и на сваком месту.

Највећа одлика врсте Београд — Матица је та, што је дошла до наражаја скупна игра и по-везаност појединаца, који су сви били једнаки. Увежбаност и по-везаност у врсти, најбољи су услов за даљни напредак. У-такмицу је судио савезни су-дија, брат Маријан Маржан, који је имао тешку дужност, да води борбу о престиж равно-правних противника. Игра је завршила у најлепшем реду а бројна публика допустила је со-колану задовољна.

Ова утакмица није била по-следња, па ће се током године одржати још много сусрета, а на браћи играчима остаје, да даљним радом и спремањем по-стигну још већу извежбаност. Утакмицу је посетило, поред

Кратке вести из нашег sokolstva

Sokolско друштво Sarajevo — Matica započelo je, još 10 no- vembra sa pošumljavanjem So- kolskog Petrovog gaja na plani- ni Trebeviću, koja se izdiže iznad Sarajeva, na kojoj je podignut i Aleksandrov planinski dom, a pokraj koga sada sokoli pošum- ljavaju Petrov gaj. Pošumljava- nje se vrši uz učešće svih kate- gorija i uprave društva. Ono je ujedno i zavetnica Sokolskog društva Sarajevo—Matica, a za- sadeno je preko 300 šumskih sadnica (borića). Vršeno je pod nadzorom opštinskog oteka za pošumljavanje.

Društvo Sarajevo—Matica se, kao i svake, tako i ove godine sprema sa svima kategorijama za što svečaniju proslavu Prvog de- cembra. Prodavaće se i otkupne značke, sa likom Nj. V. Kralja Petra II., od čega je čist prihod namenjen za narodno - odbran- beni rad.

Sokolско друштво Celje Matica je bilo ves čas brez prosvetnega odbora. Se le zadnje dni lanske- ga leta se je prvič tak odbor os- noval in začel poslovati. Pred dnevi se je znova konstituiral. Prosvetar je brat Čepin Franjo, za debatne večere in nagovore so prevzeli referate bratje dr. Far- kaš Fran, prof. Mlinar Ivo, dr. Žužič Savo, godbeni odsek Noče- var Janko, lutkovni odsek Baša Anton, dramski odsek dr. Rajh Štefan, tajnica in zapisničarica je sestra Ivanka Goričnikova, knjiž- ničar pa br. Makuc Alojz. Novi- nar in poročevalec za sokolski tisk je br. prosvetar sam, dokler odboru ne bo uspelo pridobiti drugega brata. Prosvetni odbor je pričel idejnim tečajem za novo pristoplo članstvo in nadaljeval bo z debatnimi večeri, ki so se lanj dobro obnesli.

Društvo se pripravlja za slav- nostno akademijo, ki ji bo drugi dan, 1 decembra, sledila slavostna seja: Vsakokrat bo sodeloval društveni orkestar. Pripravlja se tudi božična igra za deco.

ОТСЕЦИМА ЗА РАД НА СЕЛУ

Многе јединице још увек ша- љу новац непосредно фабрици шећера за набавку шећера де- натурисаног, а не Савезу Соко- ла као што је у окружици Са- веза бр. 57 од 17 октобра т. г. то и поменуто. Сем тога неке јединице не шаљу са поруџи- ном и потврде среског пољо- привр. референта и мишљење надл. органа финансис. контро- ле.

Јединице, које траже шећер за пчеле, треба ра поступају тачно по пом. окружниш, јер иначе неће моћи да добију шећер.

IZ UREDNIŠTVA

Uredništvo „Sokolskog Glas- nika“ prima skoro sve sokolske listove, koji izlaze u našoj zem- lji i ostalom svetu. Za domaće sokolske listove donosimo redovito sadržaj za svaki broj. Među- tim ima nekoliko sokolskih lista- va koje ne primamo, pa molimo uprave i uredništva da nam ih šalju redovito.

Saljite pretplatu za „Sokolski Glasnik“

бројних наставника Школе те- лесног васпитања, још и начел- ништво и неки чланови упра- ве друштва Београд — Матица. Маријан Маржан

Резултати Савезних стрелачких утакмица, у Београду, 19 октобра

(Свршетак)

ВАЗДУШНА ПУШКА (15 МЕТАРА)

ЧЛАНОВИ ПО ОДЕЉЕЊИМА

1. Михорко Мил. Марибор 50
Турич Владо 50
Крачун Звонко 49
Свега 149
2. Рогоћ Бранко, Загреб 48
Биртић Фрањо 48
Микулић Иван 45
Свега 141
2. Рутар Милош, Крањ 49
Трилер Игор 46
Капус Иван 46
Свега 141
3. Живковић Цв., Марибор 47
Крањц Фрањо 47
Банич Иван 44
Свега 138
4. Прајсингер Оскар, Крањ 47
Керсник Ладо 43
Вовк Антон 34
Свега 124
4. Цестник Перо, Марибор 50
Бег Адолф 49
Лушин Душан 25
Свега 124
5. Бурасовић Л., Сарајево 41
Принц Лавослав 39
Радичевић Бранко 37
Свега 117
6. Говедарица М., Сарајево 40
Поповић Живко 39
Илић Сретен 37
Свега 116
7. Бубаловић Јов., Београд 48
Вучковић Синиша 41
Ћасић Миленко 18
Свега 107
8. Гогоћ Мирко, Сарајево 37
Милосављевић Војо 30
Капор Радослав 19
Свега 86
9. Глигоров В., Петровград 32
Ронац Вељко 30
Букач Стеван 22
Свега 84
10. Путник Н., Петровград 33
Ракинић Милутин 29
Матић Страја 20
Свега 82
11. Богојевић Н., Сарајево 30
Тодоровић Крсто 28
Шпирић Душан 15
Свега 73
12. Марков Ж., Петровград 33
Пауљев Зоран 14
Кашпетин Радивоје 10
Свега 57

ЧЛАНОВИ ПОЈЕДИНЦИ

1. Цестник Перо, Марибор 50
1. Михорко Мил., Марибор 50
1. Турич Владо, Марибор 50
2. Новаковић Раде, Загреб 49
2. Рутар Милош, Крањ 49
2. Бег Адолф, Марибор 49
2. Крачун Звонко, Марибор 49
3. Биртић Фрањо, Загреб 48
3. Рогоћ Бранко, Загреб 48
3. Јов. Бубаловић, Београд 48
4. Прајсингер Оскар, Крањ 47
4. Крањц Фрањо, Марибор 47
4. Живковић Цв., Марибор 47
5. Малек Јожеф, Марибор 46
5. Капус Иван, Крањ 46
5. Трилер Игор, Крањ 46
6. Микулић Иван, Загреб 45
7. Микпаре Ст., Марибор 44
7. Банич Иван, Марибор 44
8. Керсник Ладо, Крањ 43
9. Грчман Иван, Крањ 41
9. Бурасовић Л., Сарајево 41
9. Вучковић Син., Београд 41
10. Чутурило Теодор, Загреб 40
10. Говедарица М., Сарајево 40
11. Принц Лав., Сарајево 39
11. Поповић Ж., Сарајево 39
12. Радичевић Бр., Сарајево 37
12. Гогоћ Мирко, Сарајево 37
12. Илић Сретен, Сарајево 37
13. Вовк Антон, Крањ 34
14. Путник Ненад, Петровград 33
14. Марков Жива, Петровград 33
15. Глигоров В., Петровград 32
16. Богојевић Ник., Сарајево 30
16. Милосављевић В., Сарајево 30
16. Ронац Вељко, Петровград 30
17. Ракинић Мил., Петровград 29
18. Тодоровић К., Сарајево 28
19. Лушин Душан, Марибор 25
20. Букач Стеван, Петровград 22
21. Матић Страја, Петровград 20
22. Капор Радослав, Сарајево 19
23. Ћасић Миленко, Београд 18
24. Шпирић Душан, Сарајево 15
25. Пауљев Зоран, Петровград 14
26. Кашпетин Р., Петровград 10

МУШКИ НАРАШТАЈ ПО ОДЕЉЕЊИМА

1. Шпендл Хинко, Марибор 47
Кројс Јака 50
Шешек Фердо 43
Свега 140
2. Горуп Божо, Марибор 48
Лашић Франц 45
Медведшек Емиљ 44
Свега 137
3. Карнички Бол., Загреб 47
Шорак Срђан 43
Недељковић Драгош 37
Свега 127
4. Мезен Јован, Београд 43
Бошковић Богдан 38
Бокшан Зоран 37
Свега 118
5. Трушњавић В., Београд 44
Герхорст Свјатислав 37
Шиљанек Алексеј 35
Свега 116
6. Попов Всеволд, Београд 42
Шкулић Гљоб 41
Махаров Ђорђе 29
Свега 112
7. Кочериген Г., Крагујевац 37
Лученков Олег 36
Лученков Сергеје 25
Свега 98
8. Бабић Ал., Петровград 44
Пантелић Младен 35
Михајловић Владимир 11
Свега 90
9. Димић Дим., Петровград 33
Зарин Александар 25
Берар Радивоје 20
Свега 78
10. Капор Видоје, Сарајево 37
Лучић Борислав 9
Томић Милош 0
Свега 46
11. Дабић М., Петровград 32
Првус Милета 7
Славко Јаношев 4
Свега 43

НАРАШТАЈ ПОЈЕДИНЦИ

1. Кројс Јака, Марибор 50
2. Горуп Божо, Марибор 48
3. Шпендл Хинко, Марибор 47
3. Карнички Бол., Загреб 47
4. Лашић Франц, Марибор 45
5. Медведшек Емиљ, Марибор 44
5. Бабић Ал., Петровград 44

5. Трушњавић Вој., Београд 44
6. Шешек Фердо, Марибор 43
6. Мезен Јован, Београд 43
6. Шорак Срђан, Загреб 43
7. Петр Јарослав, Загреб 42
7. Попов Всеволд, Београд 42
8. Скулић Гљоб, Београд 41
9. Бошковић Богдан, Београд 38
10. Бокшан Зоран, Београд 37
10. Герхорст Свјат., Београд 37
10. Недељковић Драг., Загреб 37
10. Капор Видоје, Сарајево 37
10. Кочериген Г., Крагујевац 37
11. Лученков Олег, Крагујевац 36
12. Шиљанек Алексеј, Београд 35
12. Пантелић Мл., Петровград 35
13. Димић Дим., Петровград 33
14. Дабић Мил., Петровград 32
15. Махаров Ђорђе, Београд 29
16. Лученков С., Крагујевац 25
16. Зарин Алекс., Петровград 25
17. Плиско Ал., Крагујевац 24
18. Берар Рад., Петровград 20
19. Михајловић В., Петровград 11
20. Лучић Бор., Сарајево 9
21. Првус Мил., Петровград 7
22. Славко Јан., Петровград 4
23. Томић Милош, Сарајево 0

SOKOLSKA ŠTEDNA I KREDIT- NA ZADRUGA U SPLITU

Stanje na 31 oktobra 1940
Aktiva: Blagajna: primila din. 936.070:25, izdala 931.142:31, stan- je 4.927:94. — Zajmovi zadruga- rima: izdano 458.073, vraćeno 210.453, stanje 247.620. — Tekući računi: novčani zavodi uloženo 446.512:50, dignuto 350.367:51, stan- je 96.144:99, zadrugari: izdano 172.906, vraćeno 44.619, stanje 128.287. — Tiskanice: 4.174:75. — Inventar 230. — Poslovni udjeli kod revizijskog saveza 1.000. — Troškovi: 3.208:26. — Ukupno ak- tiva: 485.592:94. — Pasiva: uloži na štednju: uloženo 713.248:50, di- gnuto 325.480:56, stanje 387.767:94. — Sitna štednja: 3.484. — Privre- meni računi: 30.725. — Poslovni udjeli zadrugara: 34.250. — Rez- ervni fond: 5.120. — Socijalni fond: 1.560. — Prosvjetni fond: 1.060. — Dohoci: 21.626. — Ukup- no pasiva: 485.592:94. — Ukupni promet: 4.708.610:64, novčani pro- met: 1.867.212:56. — Zadruga ima 328 zadrugara sa 1.323 poslovna udjela po 25 Din.

Novo! Izašlo iz štampe!

DR. ING. KOSTA PETROVIĆ:

„NARODNI DOMOVI I ŠKOLSKA VEZBALIŠTA

na 300 stranica velikog formata i sa 167 slika na 47 tabli u posebnom omotu.

KNJIGA OBUHVATA SVE NORME I UPUTSTVA ZA PROJEKTOVANJA I GRADENJA SOKOLSKIH DOMOVA.

Cena knjizi: Za sokolske pripadnike, ukoliko je nabave do 1 decembra o. g., 60 DINARA više 15 Din. za poštarinu; posle toga roka cena je za sve poručitelje 100 dinara, više 15 dinara za poštarinu.

Novac treba poslati unapred na adresu: SAVEZ SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE, BEOGRAD, na ček. račun broj 53600, uz naznaku na poledini čeka, za koju svrhu se novac šalje.

ЧАСОВНИЧАР И ЈУВЕЛИР
М. МИТРОВИЋ
Теразије 22 (до Москве)
има швајцарских часовника за руку и цеп, златног накита, кристала, сребра, пехара и плакета
браћи и сестрама попуст
Цене врло солидне. Стручан рад
Тражите цене за израду клинаца и значака
(3-51)
5—st